

I Jornades d'estudi de la cultura fluvial pirineu-mediterrània. Noguera Pallaresa-Segre-Ebre

M. Carme Queralt Tomàs

Museu del Montsià

Els dies 4, 5 i 6 de novembre de 1994 van tenir lloc a Tortosa les I Jornades d'Estudi de la Cultura Fluvial Pirineu-Mediterrània, organitzades per l'Associació Cultural Amics de l'Ebre, amb la col·laboració de diverses institucions i entitats: Arxiu Històric Comarcal de les Terres de l'Ebre, Associació Cultural dels Raiers de la Noguera Pallaresa, Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre, Centre d'Estudis de la Terra Alta, Consell Cultural de les Valls d'Àneu, Institut d'Estudis Comarcals de l'Ebre, amb el suport del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i l'Àrea de Cultura de l'Ajuntament de Tortosa.

Els objectius de les jornades —donar continuïtat al I Rai Pirineu-Mediterrània, celebrat el juliol de 1993, i estudiar i restablir els intercanvis culturals al llarg dels eixos Noguera Pallaresa-Segre-Ebre—, es van tractar en quatre àrees de treball —història, antropologia, patrimoni natural i patrimoni cultural—, per mitjà de quatre ponències i vint-i-sis comunicacions, les quals seran publicades en breu dins la col·lecció Lletres de l'Ebre, editada per Amics de l'Ebre.

Josep Cid, president del Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre, va coordinar les sessions i va presentar les conclusions de l'àrea d'antropologia. Les comunicacions presentades van mostrar aspectes relacionats amb les manifestacions materials del ric patrimoni cultural —tipus d'embarcacions, molins de nau, cistelleria—, i altres amb les seves manifestacions festives i de treball, o amb el que en podríem anomenar

l'imaginari col·lectiu que envolta l'Ebre.

El conjunt de les aportacions de l'àrea d'antropologia va posar en relleu que l'Ebre, al llarg del temps, ha creat un seguit de formes de vida que han tingut en el riu el referent bàsic, i que han configurat una identitat pròpia a tota la conca, la qual en part ha perdurat fins als nostres dies, tot i que també s'ha disgregat per motius polítics, econòmics i socials; i també que aquest bagatge cultural, que inclou els aspectes més diversos, ha de constituir per a la seva gent una font i una eina imprescindible per tal d'afrontar els reptes del present i plantejar projectes de futur, arrelats a la personalitat de la zona.

Les comunicacions i el col·loqui posterior van destacar també l'interès i la necessitat existent d'ampliar i aprofundir els estudis de caràcter antropològic, etnològic i etnogràfic. En concret, les conclusions van proposar la creació de dos grups de treball, un de dedicat a la recollida i posterior anàlisi de llegendes, creences, mites i símbols de l'Ebre, i un altre entorn de la navegació fluvial. D'altra banda, es va plantejar també l'interès d'organitzar una mostra dels distints tipus d'embarcacions i dels diferents oficis i activitats que van caracteritzar —i, alguns, encara avui caracteritzen— el món fluvial de l'Ebre.

Centre d'Estudis Africans a Barcelona. Set anys de vida al voltant del continent africà

L'any 1988, a Barcelona, es va crear el Centre d'Estudis Africans (CEA). Aquesta entitat, sense ànim de lucre, va néixer amb l'objectiu d'aplegar un conjunt d'especialistes interessats en Àfrica, que, des de distintes perspectives, poguessin oferir una aproximació més real a aquest continent. Per això, el CEA està integrat per especialistes capaços d'oferir una realitat africana des d'un punt de vista multidisciplinari: geogràfic, antropològic, econòmic, històric, polític, etc.

Aquest afany va permetre que el mateix any de la institució del Centre s'organitzés la I Setmana d'Estudis Africans. El centre ja ha celebrat sis setmanes més que han contribuït a informar, des d'un punt de vista acadèmic, sobre les realitats del poc conegut continent africà.

Any rere any, aquesta activitat ha aplegat especialistes i investigadors d'arreu que, ajustant-se als continguts per zones geogràfiques o per temes, han enriquit aquestes setmanes que es consideren una de les activitats cabdals del CEA.

Altres finalitats d'aquestes trobades podrien ser obrir perspectives teòriques i establir lligams amb especialistes d'altres centres i universitats.

Des dels seus inicis, les setmanes han tingut una gran acceptació per part dels estudiosos del continent africà. Fet que queda palès, si tenim en compte que els experts que hi han participat en el decurs d'aquests set anys procedeixen d'universitats prestigioses i de centres dedicats a l'estudi d'Àfrica d'arreu del món. Entre d'altres, el CNRS de París, la Universitat Nova de Lisboa, Universitat de Brazzaville (Con-

Studia Africana és l'òrgan de difusió de les activitats del Centre d'Estudis Africans.

go), Instituto de Estudios Políticos para América Latina y África (IEPALA), Universitat Cheikh Anta Diop (Dakar), etc. També hi ha participat destacats experts de distintes universitats de l'Estat espanyol. A continuació, es presenten els continguts de les Setmanes d'Estudis Africans realitzades fins ara:

1. Cinc taules de debat, amb els següents temes:

- Etnicitat, nacionalisme i legitimitat
- Dependència econòmica i subdesenvolupament
- Política i religió: moviments socials
- Migracions internes i transnacionals
- Estats actuals, realitat i projecte